औ

औ *m.* 1 A sound. –2 N. of Śeṣa or Ananta. –3 The number जलधि; cf. also औः श्वा युवा नरो नारी भावः सूक्ष्मः प्रजापतिः । स्थूलो जारः कलावांश्च सुखी दुर्गा रतिः कविः ॥ Enm. –4 The sacred syllable of the Śūdras; Kālikā P. *–f.* The earth. *-ind.* An interjection of (1) calling (ho, hallo); (2) addressing (oh!); (3) opposition; (4) asseveration or determination.

औक्थिकः [उक्थ-ठक्] P. IV. 2. 60. A Brāhmaṇa who knows or studies or recites the *ukthas*. औक्थिक्यमधीते उक्थान्यधीते औक्थिकः Mbh. 4. 2. 60.

औक्थिक्यम् The text of the Ukṭhas; Sāmaveda.

औक्थम् A peculiar mode of recitation.

औक्षकम्, औक्षम् A multitude of oxen; चक्रे निमीलद्दलसेक्षणमौक्षकेण Śi. 5. 62.

औख्य *a.* [उखायां संस्कृतं ष्यञ्] Boiled in a pot (उखा).

औग्रसेनः Kaṁsa, the son of उग्रसेन.

औग्र्यम् [उग्र ष्यञ्] Formidableness, fierceness, dreadfulness, cruelty &c.

औघः [ओघ-स्वार्थे अण्] Flood.

औचित्यम्, औचिती [उचित-ष्यञ् यलोपे ङीष्] 1 Aptness, fitness, propriety, suitableness. –2 Congruity or fitness, as one of the several circumstances which determine the exact meaning of a word in a sentence (such as संयोग, वियोग &c.); सामर्थ्यमौचिती देशः कालो व्यक्तिः स्वरादयः S. D. 2; in the example पातु वो दयितामुखम् there is औचिती or fitness in taking मुख to mean सांमुख्यम् (meeting) instead of आननम्. –3 Habituation. –Comp. –अलङ्कारः N. of a work.

औच्चयम् Height, distance (of a planet); औच्चयं तु मुखमानेन त्रिगुणं परिकीर्तितम् Śukra 4. 906.

औच्चैःश्रवसः N. of Indra's horse.

औजसम् Gold.

औजसिक *a.* (–की *f.*) [ओजसा वर्तते ठक्] Energetic, vigorous, acting with strength. –कः A hero.

औजस्य *a.* Conducive to vigour or energy. –स्यम् Strength, vigour of life, energy.

औज्ज्वल्यम् [उज्ज्वल-ष्यञ्] Brightness, brilliancy.

औड *a.* Wet, moist.

औडव *a.* (–वी *f.*) [उडु-अण्] Belonging to stars; K. 178. –वः A kind of *Rāga* (in Music). –वा A particular Rāgiṇī

औडुप *a.* [उडुप-अण्] Performed by means of the moon or raft.

औडुपिक *a.* (–की *f.*) [उडुपेन तरति ठक्] Crossing in a boat. –कः A passenger in a boat or raft.

औडुम्बर = औदुम्बर q. v.

औडुलोमिः N. of a philosopher; Bādarāyaṇa Sūtras.

औड्रः [ओड्र-अण्] An inhabitant, or the king, of the Odra country, q. v.

औतथ्य, औचथ्य *a.* Belonging to the family of उतथ्य; अहल्या नाम गौतमस्य महर्षेरौचथ्यस्य धर्मपत्नी Mv. 1.

औत्कण्ठ्यम् [उत्कण्ठा–ष्यञ्] 1 Desire, longing for. –2 Anxiety. –3 Intensity; व्रजस्य रामः प्रेमर्धेर्वीक्ष्यौत्कण्ठ्यमनुक्षणम् Bhāg. 10. 13. 35.

औत्क्यम् Desire, longing for.

औत्कर्ष्यम् [उत्कर्ष–ष्यञ्] Excellence; superiority.

औत्तङ्क *a.* of उत्तङ्क; औत्तङ्कीं गुरुवृत्तिं वै प्राप्नुयामेति भारत Mb. 14. 56. 3.

औत्तमर्णिकम् Debt; सवृद्धिकं गृहीतं यद्दणं तच्चौत्तमर्णिकम् Śukra. 2. 317.

औत्तमिः N. of the third of the fourteen Manus; Ms. 1. 62.

औत्तमिक *a.* (–की *f.*) Referring to the gods who are in the highest place.

औत्तर *a.* (–री–रा) [उत्तर–अण्] Northern, living in the north. –Comp. –अह *a.* belonging to the following day. –पथिक *a.* going in the north direction. –पदिक *a.* comprehended in the last word or term. –भक्तिक *a.* Taken after meal; Charaka.

औत्तरेयः [उत्तरायाः अपत्यं ढक्] N. of Parīkṣit, son of Abhimanyu and Uttarā; औत्तरेयेण दत्तानि न्यवसत्तन्निदेशकृत् Bhāg. 1. 17. 40.

औत्तानपादः, –दिः [उत्तानपाद-अण् इञ् वा] 1 N. of Dhruva; यत् ते हि वः प्राणनिरोध आसीदौत्तानपादिर्मयि सङ्गतात्मा Bhāg. 4. 8. 82. –2 The polar star.

औत्थितासनिकः An officer in charge of arranging seats; Rāmganj Copper-plate of Īśvaraghoṣa (Inscription of Bengal, P. 149.).

औत्पत्तिक *a.* (–की *f.*) [उत्पत्ति-ठक्] 1 Inborn, innate, natural; तन्निशम्याथ हर्यश्वा औत्पत्तिकमनीषया Bhāg. 6. 5. 10. –2 Produced at the same time. –3 Eternal; औत्पत्तिको हि नामिनाम्नोः सम्बन्धः ŚB. on MS. 6. 8. 40. cf. also